

Överväganden och ändringar till föreskrifter och allmänna råd om innehavarens kontroll av starkströmsanläggningar och elektriska utrustningar

Nedan anges de förslag till ändringar av föreskrifter som denna författning innebär i förhållande till nu gällande författning. Underrubriker har lagts till och viss omDispositionering har gjorts för att få ett mer naturligt flöde i föreskrifterna samt för att tydliggöra föreskrifternas innebörd.

Tillämpningsområde

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse
1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om den kontroll och de åtgärder som innehavaren av en starkströmsanläggning ska utföra i syfte att anläggningen ska ge betryggande säkerhet mot personskada och sakskada på grund av el. Föreskrifterna omfattar även elektrisk utrustning som är avsedd att anslutas till en starkströmsanläggning.	1 § Dessa föreskrifter gäller den kontroll som innehavaren av en starkströmsanläggning, som tagits i bruk, ska utföra i syfte att anläggningen ska ge betryggande säkerhet mot person- eller saksador på grund av el. En anläggning anses som tagen i bruk när den är spänningssatt med sådan spänning, strömstyrka eller frekvens som kan vara farlig för person eller egendom. Detta gäller även om den har spänningssatts tillfälligt, t.ex. för provdrift. Föreskrifterna gäller även elektriska anordningar som är avsedda att anslutas till en starkströmsanläggning. I föreskrifterna används begreppet anläggning som en sammanfattande benämning på elektriska starkströmsanläggningar och elektriska anordningar avsedda att anslutas till en starkströmsanläggning.
Paragrafen motsvarar 1 § 2008:3 och anger föreskrifternas tillämpningsområde. Den pekar ut innehavaren av starkströmsanläggning och utrustning som ansvarig för att kontroll genomförs. Ändringarna i paragrafen innebär inga förändringar i sak.	
Förändring:	Förklaring:
Tillägg av ”de åtgärder”.	För att förtydliga att föreskrifterna även reglerar skyldigheten att vidta åtgärder om det upptäcks brister i samband med kontrollen.
Elektriska anordningar stryks och ersätts med elektrisk utrustning.	För att följa nomenklaturen från elsäkerhetslagen.

Elektrisk utrustning förs in genomgående i föreskrifterna. Begreppet anläggning används inte längre som en sammanfattande benämning på elektriska starkströmsanläggningar och elektrisk utrustning. Starkströmsanläggning används också genomgående i föreskrifterna.	I elsäkerhetslagen är det skillnad på elektrisk starkströmsanläggning och elektrisk utrustning, vi eftersträvar samma grundtanke här. Det kan uppstå oklarheter kring att använda anläggning som samlat begrepp.
”som tagits i bruk” flyttas till eget stycke i 2 §.	Se kommentar till 2 §.
”person- eller sakskador” byts ut av ”personskada och sakskada”	För att följa elsäkerhetslagens ordalydelse.

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse
2 § Föreskrifterna omfattar sådana starkströmsanläggningar och elektriska utrustningar som avses i 3 § elsäkerhetslagen. Föreskrifterna gäller för starkströmsanläggningar som har tagits i bruk. Bestämmelser om när en starkströmsanläggning ska anses vara tagen i bruk finns i 2 kap. 2 § ELSÄK-FS 2022:X.	1 § 1 st. En anläggning anses som tagen i bruk när den är spänningssatt med sådan spänning, strömstyrka eller frekvens som kan vara farlig för person eller egendom. Detta gäller även om den har spänningssatts tillfälligt, t.ex. för provdrift. 1 § 4 st. Föreskrifterna gäller inte starkströmsanläggningar på luftfartyg eller fartyg, inklusive fritidsbåtar.
I paragrafen finns hänvisning till elsäkerhetslagens definitioner av starkströmsanläggning och elektrisk utrustning. Finns även hänvisning till utförandeföreskrifterna om vad som avses med ”tagits i bruk”. Ändringarna i paragrafen innebär inga förändringar i sak.	
Förändring:	Förklaring:
”Föreskrifterna gäller inte starkströmsanläggningar på luftfartyg eller fartyg, inklusive fritidsbåtar” stryks och byts ut av	Vad som är starkströmsanläggning definieras i elsäkerhetslagen. Dessa föreskrifter bör följa samma definition, vilket medför att de

”Föreskrifterna omfattar sådana starkströmsanläggningar och sådan elektrisk utrustning som avses i 3 § elsäkerhetslagen (2016:732).”	anläggningar som finns på luftfartyg, fartyg, inklusive fritidsbåtar faller utanför begreppet starkströmsanläggning. Nuvarande skrivning blir därför felaktig och måste strykas. Istället lyfts det in en hänvisning till definitionen i 3 § elsäkerhetslagen för att förtydliga vad som avses. Ytterligare resonemang om avgränsningen av vad som är en starkströmsanläggning kan hämtas i prop. 2015/16:163 och prop. 1996/97:136. Bestämmelsen innehåller även en hänvisning till elsäkerhetslagens definition av elektrisk utrustning för att göra det tydligt vad som avses.
”som tagits i bruk” flyttas till eget stycke i 2 §. Hänvisning till utförandeföreskrifterna införs för innebörden av begreppet.	Det blir tydligare att lyfta in att föreskrifterna gäller för anläggningar ”som tagits i bruk” i ett eget stycke och samtidigt hänvisa till de föreskrifter där innebörden av ”som tagits i bruk” regleras.

Förkortningar

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse
3 § I dessa föreskrifter avses med <i>elsäkerhetslagen</i> elsäkerhetslagen (2016:732), eller författning som trätt i dess ställe,	Ny

<i>ELSÄK-FS 2022:X</i> Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd (2022:X) om hur starkströmsanläggningar ska vara utförda, eller författning som trätt i dess ställe, och <i>ELSÄK-FS 2022:X</i> Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd (2022:X) om skyltning och märkning av starkströmsanläggningar, eller författning som trätt i dess ställe.	
Ny paragraf med förkortningar för i föreskrifterna vanligt förekommande författningar.	
Förändring:	Förklaring:
	Förkortningarna finns för att underlätta läsningen i föreskrifterna.

Allmänna bestämmelser om fortlöpande kontroll

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse
4 § Bestämmelser om krav på fortlöpande kontroll av starkströmsanläggningar och elektriska utrustningar finns i 6 och 19 §§ elsäkerhetslagen. Bestämmelser om krav på kontroll och underhåll av skyltning och märkning av starkströmsanläggningar finns i ELSÄK-FS 2022:X.	2 § Enligt 4 § starkströmsförordningen (2009:22) ska innehavaren av en anläggning fortlöpande kontrollera anläggningens säkerhet. Beträffande de anläggningar som anges i 5 och 6 §§ ska i denna kontroll ingå en särskild kontroll med bestämda tidsintervall.

	Kontrollen ska vara anpassad till anläggningens beskaffenhet, ålder, omgivande miljö och användning.
Paragrafen motsvarar 2 § 1 st. 2008:3. Nuvarande 2 § 2 st. flyttas till 3 § då den anger vad kontrollen ska ta hänsyn till. Hänvisning till föreskrifterna om skyltning och märkning av starkströmsanläggningar läggs till.	
Förändring:	Förklaring:
”4 § starkströmsförordningen (2009:22)” byts till ”6 och 19 §§ elsäkerhetslagen (2016:732)”	Elsäkerhetslagen är tillämplig lag.
Starkströmsanläggningar och elektriska utrustningar	För att följa elsäkerhetslagens ordalydelse.
”Beträffande de anläggningar som anges i 5 och 6 §§ ska i denna kontroll ingå en särskild kontroll med bestämda tidsintervall.” stryks.	Begreppet ”särskild kontroll” används inte längre i föreskrifterna.
”Kontrollen ska vara anpassad till anläggningens beskaffenhet, ålder, omgivande miljö och användning” stryks.	Stycket flyttas till 3 §. Stycket reglerar vad kontrollen ska ta hänsyn till och passar bättre tillsammans med paragraf där innebörden av den fortlöpande kontrollen regleras.
Tillägg av en hänvisning till Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd om skyltning och märkning.	I de föreskrifter som reglerar skyltning och märkning finns krav på att skyltning och märkning ska kontrolleras, underhållas och rengöras. För att undvika dubbelreglering reglerar därför inte dessa föreskrifter kontroll av skyltning och märkning. En hänvisning till dessa bestämmelser läggs istället in för att upplysa om att även skyltning och märkning ska kontrolleras.

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse

5 § Genom den fortlöpande kontrollen ska innehavaren försäkra sig om att starkströmsanläggningen och den elektriska utrustningen uppfyller gällande bestämmelser. Kontrollens omfattning och intervall ska vara anpassad till anläggningens och den elektriska utrustningens utförande, ålder, omgivande miljö och användning.	3 § 1 st Genom kontroll enligt 2 § ska anläggningens innehavare försäkra sig om att anläggningen uppfyller gällande bestämmelser. 2 § 2 st Kontrollen ska vara anpassad till anläggningens beskaffenhet, ålder, omgivande miljö och användning
Paragrafen motsvarar 3 § 1 st och 2 § 2 st 2008:3. Paragrafen förtydligar vad den fortlöpande kontrollen innebär. Att slå ihop dessa två stycken ökar tydligheten i föreskriften.	
Förändring	Förklaring
”anläggningens innehavare” stryks och ersätts med innehavaren.	Anläggning används inte som samlat begrepp i föreskrifterna och det blir därför tydligare att enbart skriva innehavaren.
Tillägg: och den elektriska utrustningen	Eftersom det kan uppstå oklarheter kring att använda anläggning som samlat begrepp är ”den elektriska utrustningen” tillagd.
”kontroll enligt 2 §” byts mot ”den fortlöpande kontrollen”	För att undvika syftningar och hänvisningar till andra paragrafer är det bättre att istället skriva vad det är som gäller.
Tillägg av ”Kontrollen ska vara anpassad till anläggningens och utrustningens beskaffenhet, ålder, omgivande miljö och användning.”	Stycket flyttas från 2 §. Stycket reglerar vad kontrollen ska ta hänsyn till och passar bättre tillsammans med denna paragraf där innebörden av den fortlöpande kontrollen regleras.
Tillägg av ”Kontrollens omfattning och intervall”.	För att tydliggöra vad i kontrollen som ska vara anpassad till utförande, ålder, omgivande miljö och användning.

	Med omfattning avses dels vilka anläggningsdelar och vilken utrustning som ska kontrolleras, dels hur djupt, det vill säga med vilken komplexitet, kontrollen ska genomföras.
”Beskaffenhet” stryks och ersätts med ”utförande”.	Språklig justering. För att undvika ålderdomliga ord.

Rutiner för fortlöpande kontroll

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse
6 § Innehavaren ska fastställa rutiner för den fortlöpande kontrollen. Rutinerna ska grunda sig på en riskbedömning som tagit hänsyn till starkströmsanläggningens och den elektriska utrustningens utförande, ålder, omgivande miljö och användning. Rutinerna ska dokumenteras. Kravet på dokumenterade rutiner gäller inte för anläggningar som till sin typ vanligen är avsedda för enskilt ändamål. Om anläggningen används även i näringsverksamhet är den huvudsakliga användningen avgörande för om rutinerna ska dokumenteras.	Ny
Paragrafen är ny och innebär ett krav på rutiner för den fortlöpande kontrollen, samt ett dokumentationskrav av rutinerna.	
Förklaring/motivering	
Problem med nuvarande reglering	

Nuvarande bestämmelse om särskild kontroll för vissa anläggningar (5 § 3 st ELSÄK-FS 2008:3) är svårtolkad och det är oklart om den nuvarande utformningen fyller sitt syfte.

Problemet med nuvarande bestämmelse är att avgörandet av vilka anläggningar som omfattas av särskild kontroll vilar på rekvisit som bygger på att innehavaren ska göra en subjektiv bedömning av sin anläggning. Det finns idag ingen eller lite vägledning för att avgöra om anläggningen är utsatt för stora påfrestningar, vad som egentligen avses med många människor eller vad som är ett stort värde. Detta får till följd att det finns anläggningar som borde omfattas av särskild kontroll men där denna kontroll inte genomförs eftersom innehavaren anser att anläggningen inte omfattas. Elsäkerhetsverket befarar att underlåtagandet att utföra särskild kontroll i förlängningen kan leda till elfarliga anläggningar.

Ett annat problem är att inte heller den fortlöpande kontrollen utförs i den utsträckning som behövs. Den särskilda kontrollen är enligt gällande föreskrifter en del av den fortlöpande kontrollen. Detta har inte fått fäste bland innehavarna. Elsäkerhetsverket befarar att den särskilda kontrollen ibland har getts företräde framför den fortlöpande kontrollen.

Vald lösning

För att råda bot på dessa problem införs istället ett krav på att innehavaren ska ha rutiner för den fortlöpande kontrollen. Rutinerna ska vila på en riskbedömning där man utgår från anläggningens utförande, ålder, omgivande miljö och användning. Syftet med att ha krav på rutiner är att anläggningsinnehavaren aktivt ska lära känna sin anläggning och bli medveten om de risker som finns. Utifrån de risker som innehavaren ser ska rutinerna för kontrollen sedan utformas. Kontrollerna kan dels omfatta dagliga okulära kontroller, dels fördjupade kontroller, allt utifrån anläggningens utförande, ålder, omgivande miljö och användning samt den riskbedömning som innehavaren har gjort. Rutinerna ska dokumenteras.

Detta sätt att reglera gör att den enskilda anläggningens risker blir avgörande för hur kontrollen utformas. Elsäkerhetsverket vill med denna förändring lyfta den fortlöpande kontrollen. Med krav på rutiner som är anpassade utifrån den enskilda anläggningen är förhoppningen att fler kontroller genomförs och att den fortlöpande kontrollens roll som ett verktyg för innehavaren att ta sitt ansvar för en säker elanläggning stärks.

Förslaget ligger även i linje med att det i elsäkerhetslagen enbart nämns att innehavaren fortlöpande ska kontrollera sin starkströmsanläggning.

Förslaget innebär ett utökat antal innehavare som omfattas av ett dokumentationskrav i jämförelse med tidigare bestämmelse. Innehavare av anläggning som till sin typ vanligen är avsedd för enskilt ändamål undantas från dokumentationskravet.

Andra regleringsalternativ

Under arbetet med att ta fram nya föreskrifter har olika förslag på reglering undersökts:

Alternativ 1 – att nuvarande reglering får vara kvar

Som problembeskrivningen visar finns det ett problem med att avgörandet av vilka anläggningar som omfattas av särskild kontroll vilar på rekvisit som bygger på att innehavaren ska göra en subjektiv bedömning av sin anläggning. Varken innehavare eller tillsynsmyndighet är på det klara med vilka anläggningar som omfattas av bestämmelsen och den tillämpas därför inte som den är tänkt. Det är därför inte ett alternativ att låta nuvarande reglering vara kvar.

Alternativ 2 – att omformulera bestämmelsen

Olika sätt att omformulera och utforma rekvisiten i nuvarande bestämmelse har testats. Alla förslag har haft samma problem med otydlighet och fallit tillbaka på att bedömningen av vilka anläggningar som omfattas blir subjektiv. Det är därför inte ett alternativ att omformulera bestämmelsen.

Alternativ 3 – att införa ett klassificeringssystem av anläggningar

Alternativet innebär att dela in starkströmsanläggningar i olika klasser utifrån den nominella spänningsnivån och överspänningsskydd, liknande det system som finns i Finland. Olika klasser skulle få olika krav på intervall av den särskilda kontrollen. Regleringen blir dock väldigt trubbig. Det finns anläggningar som faller utanför bestämmelsen, men där vi ser att det finns ett behov av fördjupade kontroller. Samtidigt finns det anläggningar som omfattas av bestämmelsen och där kravet på särskild kontroll inte är försvarbart utifrån anläggningens små risker.

Att införa ett klassificeringssystem för anläggningar skulle dessutom behöva ske på en mer övergripande nivå och inte enbart gälla den särskilda kontrollen. Den svenska regleringen bygger på en annan struktur än den finska och det går därför inte att applicera en klassificering av anläggningar i det svenska systemet rakt av.

Alternativ 3 blir således alldeles för trubbigt, samtidigt som det skulle innebära alldeles för stora förändringar av den svenska elsäkerhetsregleringen. Det är därför inte ett alternativ att införa ett klassificeringssystem för starkströmsanläggningar.

Allmänt råd till 6 §

Av rutinerna bör det framgå

- kontrollernas omfattning och intervall,
- vilka kontrollmetoder som ska användas vid de olika kontrollerna, exempelvis okulär kontroll, isolationsprovning eller termografering,
- hur resultatet av kontrollerna dokumenteras,
- hur brister som upptäcks genom kontrollerna ska omhändertas och
- vilka som har i uppgift att genomföra kontrollerna och vilken typ av kompetens som krävs för de olika kontrollerna.

Finns inget allmänt råd sedan tidigare.

Syftet med det allmänna rådet är att förtydliga och ge vägledning av 6 §. Det finns dock begränsningar för vad som kan föras in i ett allmänt råd. Elsäkerhetsverket kommer att behöva ta fram annat vägledningsmaterial.

Kontrollintervall för vissa anläggningstyper

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse
7 § Följande starkströmsanläggningar ska kontrolleras minst en gång per år: - luftledning för högspänning, - ställverk för högspänning i det fria, och - kontaktledningar avsedda för drift av järnväg, spårväg, tunnelbana eller elväg.	5 § 1 st Särskilda kontroller ska utföras beträffande följande anläggningar med följande intervall: - luftledningar för högspänning högst ett år, - ställverk för högspänning i det fria högst ett år, - luftledningar för lågspänning högst åtta år, - kontaktledningsanläggningar med luftledning, rälskarvar och rälförbindningar, jordförbindningar, strömskeneanläggningar och anordningar för återgångsström högst ett år.
Paragrafen motsvarar 5 § 1 st. 2008:3. Tillägg har gjorts så att även elvägar ska omfattas. I övrigt inga förändringar i sak.	
Förändring	Förklaring
Bestämmelsen har getts en helt ny struktur.	De anläggningar som ska kontrolleras minst en gång per år räknas upp. Bestämmelsen ges en tydligare struktur och den blir språkligt mer korrekt än tidigare formulering.
Följande stryks: - kontaktledningsanläggningar med luftledning, rälskarvar och rälförbindningar, jordförbindningar, strömskeneanläggningar och anordningar för återgångsström högst ett år. Följande läggs till:	De nya formuleringarna fångar upp alla typer av kontaktledningsanläggningar, även elvägar. De delar som tidigare räknades upp (ex. rälskarvar och anordningar för återgångsström) ingår i kontaktledningsanläggningar. Strykningarna innebär därför inga ändringar i sak.

- kontaktledningar avsedda för drift av järnväg, spårväg, tunnelbana eller elväg.	

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse
8 § Luftledningar för lågspänning ska kontrolleras minst vart åttonde år.	5 § 1 st Särskilda kontroller ska utföras beträffande följande anläggningar med följande intervall: - luftledningar för högspänning högst ett år, - ställverk för högspänning i det fria högst ett år, - luftledningar för lågspänning högst åtta år, - kontaktledningsanläggningar med luftledning, rälskarvar och rälförbindningar, jordförbindningar, strömskoleanläggningar och anordningar för återgångsström högst ett år.

Paragrafen motsvarar 5 § 1 st. 2008:3.

Förändring	Förklaring
Egen paragraf för luftledningar som ska kontrolleras vart 8:e år.	Paragrafen har lyfts till en egen paragraf för att skilja på de anläggningar som har ett intervall om minst ett år och de som ska kontrolleras vart 8:e år.

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse

	5 § 3 st Beträffande följande anläggningar ska särskild kontroll utföras med tidsintervall som beslutas av anläggningens innehavare: - anläggningar som är utsatta för stora påfrestningar, - anläggningar i utrymmen där många människor samlas, - anläggningar som representerar stora värden, och - anläggningar där brandfarliga eller explosiva varor hanteras.
Förändring	Förklaring
Stycket stryks.	Bestämmelsen är svårtolkad och det är oklart om den nuvarande utformningen fyller sitt syfte. Bestämmelsen stryks och istället stärks och förtydligas kraven på den fortlöpande kontrollen, se förklaring till 6 §.

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse
9 § Övergångsresistansen hos jordtag för skydds- och systemjordningar ska kontrolleras minst vart åttonde år. För jordtag i stationer med nominell spänning över 100 kV ska kontrollmätning av övergångsresistansen ske minst vart tolfte år om marklinenätet består av koppar. Kontrollmätning av övergångsresistansen ska också utföras efter varje förändring av en starkströmsanläggning som kan inverka ogynnsamt på övergångsresistansen. Kontrollmätning ska även utföras vid varaktiga förändringar av markförhållandena.	6 § 1 st Övergångsresistansen hos jordtag för skydds- eller systemjordningar ska kontrolleras minst vart åttonde år. Hos jordtag i stationer med nominell spänning över 100 kV ska kontrollmätning ske minst vart tolfte år om marklinenätet består av koppar. Kontrollmätning ska vidare utföras efter varje förändring av en anläggning som kan inverka ogynnsamt på övergångsresistansen. Resultatet av kontrollmätningen ska dokumenteras.

Paragrafen motsvarar 6 § 1 st 2008:3. Tillägg av att kontrollmätning ska utföras vid förändringar av markförhållanden.	
Förändring	Förklaring
Paragrafen delas upp i tre stycken.	För att öka läsbarheten.
Dokumentationskravet flyttas till en egen paragraf.	Syftet med denna paragraf är att reglera grundförutsättningarna för när kontrollmätning av övergångsresistans ska utföras. Dokumentationskravet på resultatet av kontrollmätning samlas i en paragraf där andra dokumentationskrav i föreskrifterna regleras. Detta för att strukturen i föreskrifterna ska bli mer logisk.
”Vidare” byts till ”också”.	Språklig justering för att underlätta läsförståelsen.
Tillägg av: ”Kontrollmätning ska även utföras vid varaktiga förändringar av markförhållandena.”	För att omhänderta att även förändringar av markförhållanden kan påverka övergångsresistansen och att det därför är motiverat av säkerhetsskäl att en kontrollmätning ska utföras vid dessa situationer.
Möjligheten till undantag flyttas till egen paragraf.	Se motivering under 10 §.

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse
10 § Kontrollmätning enligt 9 § får utelämnas eller ersättas med andra metoder för kontroll i följande fall: när det i högspänningsanläggning, ingående i ett sammanhängande jordkabelnät med nominell spänning av högst 25 kV, är säkerställt att spänningssättning av jordade	6 § 2 st Kontrollmätning enligt första stycket får utelämnas eller ersättas med andra metoder för kontroll i följande fall: när det i högspänningsanläggningar med nominell spänning av högst 25 kV är säkerställt att spänningssättning av jordade delar inte överstiger de värden som anges i 5 kap. 6 § Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd om hur

delar inte överstiger de värden som anges i 5 kap. 3 § ELSÄK-FS 2022:X, eller när det i högspänningsanläggning med nominell spänning över 25 kV är säkerställt att förekommande markpotentialer är utjämnade. <i>Allmänna råd</i> Markpotentialer kan anses utjämnade om förekommande markpotentialer inte överstiger högsta tillåtna beröringsspänningar. Vägledning för högsta tillåtna beröringsspänningar finns i svensk standard SS-EN 50522 eller standard som trätt i dess ställe.	elektriska starkströmsanläggningar ska vara utförda (ELSÄK-FS 2008:1), eller när det i högspänningsanläggningar med en nominell spänning över 25 kV är säkerställt att förekommande markpotentialer är utjämnade. <i>Allmänna råd</i> Vid bedömning av när markpotentialer kan anses utjämnade kan vägledning hämtas från de allmänna råden till 5 kap. 7 och 8 §§ i Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd om hur elektriska starkströmsanläggningar ska vara utförda (ELSÄK-FS 2008:1).
Paragrafen motsvarar 6 § 2 st 2008:3 och reglerar när kontrollmätning får utelämnas eller ersättas med andra metoder. Ändringarna i paragrafen innebär inga förändringar i sak.	
Förändring	Förklaring
Undantagsbestämmelse gällande krav på kontrollmätning flyttas till egen paragraf.	Paragrafen blir annars alldeles för lång och svår att få överblick över. Det blir också tydligare att först ange grundförutsättningarna för kontrollmätning av övergångsresistans och sedan ange undantagen i en egen bestämmelse.
Omformulering av första strecksatsen.	För att möta upp de förändringar som har skett i utförandeföreskrifterna.
Nytt allmänt råd.	För att möte upp de förändringar som har skett i utförandeföreskrifterna.

Dokumentation av vissa kontroller

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse
11 § Resultatet av kontroll enligt 7-9 §§ och de åtgärder som har vidtagits med anledning av kontrollen ska dokumenteras. Om kontrollmätning utelämnas enligt 11 § ska den valda kontrollmetoden eller de bedömningar som ligger till grund för att mätningen har utelämnats dokumenteras.	5 § 4 st Resultatet av kontrollen, det beslutade tidsintervallet och de åtgärder som har vidtagits med anledning av kontrollen ska dokumenteras. Den senaste dokumentationen ska på begäran kunna uppvisas för Elsäkerhetsverket. 6 § 1 st Resultatet av kontrollmätningen av övergångsresistansen hos jordtag ska dokumenteras. 6 § 3 st Den valda kontrollmetoden eller de bedömningar som ligger till grund för att mätningen har utelämnats ska dokumenteras.
Paragrafen motsvarar 5 § 4 st., 6 § 1 st. och 3 st. 2008:3. Dokumentationskravet avser endast de kontroller där det finns krav på ett visst intervall. Ändringen innebär att även kontrollmätning av jordtag omfattas av krav på dokumentation av de åtgärder som vidtas med anledning av kontrollen.	
Förändring	Förklaring
Nuvarande 5 § 4 st, 6 § 1 st och 3 st slås samman och bildar en egen paragraf.	Dokumentationskraven för anläggningar med kontroll enligt ett visst intervall regleras i samma paragraf. Det blir ett tydligare flöde i föreskriften.
Dokumentationskrav på kontrollen specificeras till att endast avse de kontroller som måste ske enligt ett visst tidsintervall.	Kontroller utan ett visst tidsintervall har inget dokumentationskrav, men det bör framgå av rutinerna hur resultatet av dessa kontroller ska dokumenteras, se förklaring till 6 §.
Tillägg av: ”Om kontrollmätning utelämnas ska”	För att tydliggöra vad som avses.

Tillägg av: "enligt 11 §"	För att tydliggöra att utelämnande av kontroll enbart får ske om villkoren i 11 § är uppfyllda.
"Den senaste dokumentationen ska på begäran kunna uppvisas för Elsäkerhetsverket." stryks	Elsäkerhetsverket har enligt 37 § elsäkerhetslagen rätt att ta del av de handlingar som myndigheten begär för tillsynen. Det är därför överflödigt att reglera detta i dessa föreskrifter.

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse
	7 § Kontrollerna enligt 5 och 6 § § ska utföras av en person med yrkesvana och som är väl förtrogen med de anläggningar som avses och med de föreskrifter som gäller för anläggningarna.
Paragrafen motsvarar 7 § 2008:3.	
Förändring	Förklaring
Paragrafen stryks	Anledningarna till att bestämmelsen stryks är flera: Genom att ställa vissa krav på vad en person som utför kontroller ska ha för kompetens regleras ett yrke, se förordning (2020:757) om proportionalitetsprövning vid nya eller ändrade krav på yrkeskvalifikationer. Det finns flera krav som ska följas när det gäller reglerade yrken. Såsom regleringen är utformad idag uppnår den inte de krav som ställs. Under projektet har vi inte kunnat identifiera vilka närmare kompetenskrav som är rimligt att ställa för utförandet av kontroll. Därför väljer vi att inte reglera kompetenskrav i dessa föreskrifter.

	• Krav på kompetens är till viss del redan reglerat av branschen. Innehavaren måste ställa vissa krav på utföraren för att innehavaren ska kunna ta sitt ansvar för att anläggningen är säker. • Vissa av de moment som en kontrollant gör vid kontroller enligt 7-9 §§ är elinstallationsarbete. Det ställs därför redan idag vissa kompetenskrav på den som utför kontrollen.

Åtgärder efter kontroll

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse
12 § Om en starkströmsanläggning eller elektrisk utrustning visar sig ha fel eller brister som kan utgöra en omedelbar fara, ska felen och bristerna omgående åtgärdas alternativt ska anläggningen eller de felaktiga delarna tas ur bruk och skyddas mot oavsiktlig användning. Övriga fel och brister ska åtgärdas snarast möjligt med hänsyn till risken för skada.	8 § Om en anläggning befinns ha fel eller brister som kan utgöra en omedelbar fara, ska felen och bristerna omgående åtgärdas eller anläggningen eller de felaktiga delarna tas ur bruk och skyddas mot oavsiktlig användning. Mindre allvarliga fel och brister ska åtgärdas utan onödigt dröjsmål med hänsyn till risken för skada.
Paragrafen motsvarar 8 § 2008:3. Inga förändringar i sak.	
Förändring	Förklaring
Tillägg: ”eller elektrisk utrustning”	Eftersom det kan uppstå oklarheter kring att använda anläggning som samlat begrepp är ”eller elektrisk utrustning” tillagd.
”befinns” byts mot ”visar sig”	Språklig justering. För att undvika ålderdomliga ord.
”eller” byts mot ”alternativt ska”	Språklig justering. För att öka tydligheten.

”Mindre allvarliga” byts mot ”Övriga”	För att förtydliga vilka fel och brister som inte måste åtgärdas omgående. Bestämmelsen hänvisar till de fel och brister som inte utgör en omedelbar fara.
”utan onödigt dröjsmål” byts mot ”snarast möjligt”	Språklig justering. För att undvika ålderdomliga ord.

Sambyggda luftledning

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse
13 § Om luftledningar som tillhör olika innehavare är sambyggda, ska innehavarna klarlägga hur kontroll, underhållsåtgärder och andra åtgärder av betydelse för elsäkerheten ska utföras. Överenskommelser om detta ska dokumenteras.	3 § (2 st) Om luftledningar som tillhör olika innehavare är sambyggda, ska innehavarna klarlägga hur underhållsåtgärder och andra åtgärder av betydelse för elsäkerheten ska utföras. Överenskommelser om detta ska dokumenteras.
Paragrafen motsvarar 3 § 2 st 2008:3. Inga förändringar i sak, men det tydliggörs i paragrafen att det även omfattar fortlöpande kontroll.	
Förändring	Förklaring
Tillägg av ”kontroll”.	För att tydliggöra att innehavarna måste komma överens om hur även kontrollerna ska utföras.

Tillhandahålla information till den som ska arbeta med starkströmsanläggningen

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse
14 § Bestämmelser om innehavarens ansvar att säkerställa kompetensen hos personer som utför arbete på eller i anslutning till	9 § I 5 § starkströmsförordningen (2009:22) finns bestämmelser om innehavarens ansvar för sådant arbete som utförs på eller i anslutning till anläggningen. Bestämmelser om krav på behörighet

starkströmsanläggning och elektrisk utrustning finns i 6 och 19 §§ elsäkerhetslagen.	för elinstallationsarbeten på anläggningar finns i elinstallatörsförordningen (1990:806) samt i Elsäkerhetsverkets föreskrifter om behörighet för elinstallatörer (ELSÄK-FS 2007:2).
Paragrafen motsvarar 9 § 2008:3 och har uppdaterats till nu gällande lagstiftning. Hänvisningar har strukits då de inte tillför föreskrifterna något.	
Förändring	Förklaring
”5 § starkströmsförordningen (2009:22)” byts till ”6 och 19 §§ elsäkerhetslag (2016:732)”.	Elsäkerhetslagen är tillämplig lag.
”Bestämmelser om krav på behörighet för elinstallationsarbeten på anläggningar finns i elinstallatörsförordningen (1990:806) samt i Elsäkerhetsverkets föreskrifter om behörighet för elinstallatörer (ELSÄK-FS 2007:2)” stryks.	Innehavaren har ett ansvar för att arbetet utförs av personer med rätt kompetens och en hänvisning till elsäkerhetslagens bestämmelser behövs för att påtala detta. Det tillför dock inget i dessa föreskrifter att hänvisa till regleringen av elinstallationsarbete eller auktorisation. Dessa hänvisningar stryks därför.

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse
15 § Innehavaren ska tillhandahålla dokumentation som upprättats enligt 3 kap. 6-7 §§ ELSÄK-FS 2022:X, eller dess övergångsbestämmelser, till den som arbetar med anläggningen.	4 § Anläggningens innehavare ska tillhandahålla nödvändig information om sin anläggning och dess handhavande till dem som arbetar med anläggningen. <i>Allmänna råd</i> <i>Informationen bör ta hänsyn till anläggningens komplexitet, utsträckning, de ingående komponenterna m.m. Dokument som bör ingå i informationen är t.ex. scheman, tabeller, placeringsritningar och instruktioner.</i>

4 § 2008:3 med vissa förändringar.	
Förändring	Förklaring
Istället för att reglera vilken information som innehavaren ska tillhandahålla hänvisas istället till utförandeföreskrifternas bestämmelse.	Det framgår av utförandeföreskrifterna vilken dokumentation som ska upprättas. Det blir därför mer enhetligt att hänvisa till bestämmelserna i 2022:X.
Allmänna råd stryks.	När hänvisning görs till utförandeföreskrifterna behövs inte något allmänt råd som tydliggör vilken typ av dokumentation som avses.

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse
16 § Bestämmelser om arbetsgivarens ansvar för att ta fram instruktioner för arbetet finns i 7 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete och allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna, eller författning som trätt i dess ställe.	Ny
Bestämmelsen hänvisar till Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete.	
Förändring	Förklaring
	Dessa föreskrifter reglerar inte arbetsgivarens ansvar för att ta fram instruktioner. Det är därför lämpligt att hänvisa till Arbetsmiljöverkets föreskrifter för att upplysa om att den regleringen finns.

Undantag från föreskrifterna

Föreslagen lydelse	Nuvarande lydelse
17 § Elsäkerhetsverket får medge undantag från dessa föreskrifter.	10 § Elsäkerhetsverket får medge undantag från dessa föreskrifter.
Paragrafen motsvarar 10 § 2008:3. Inga föreslagna förändringar.	

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 december 2022 då Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd (2008:3) om innehavarens kontroll av elektriska starkströmsanläggningar och elektriska anordningar ska upphöra att gälla.